

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

26.01.2016 № 08-138

Голові Верховної Ради України

На № _____ від _____

Гройсману В.Б.

Щодо результатів аналізу витрачання коштів ДБУ на функціонування системи фінансового моніторингу України

Шановний Володимире Борисовичу!

На засіданні Рахункова палата розглянула і затвердила Звіт про результати аналізу витрачання коштів Державного бюджету України на функціонування системи фінансового моніторингу України і повідомляє.

Держфінмоніторинг у 2013-2015 роках в цілому забезпечив реалізацію визначених чинним законодавством координуючих і контролюючих функцій із забезпечення функціонування системи фінансового моніторингу в Україні.

Проте в умовах неповного фінансового забезпечення питання ефективності діяльності Держфінмоніторингу залишаються вкрай актуальними.

Основними проблемами, які повинні вирішувати Кабінет Міністрів України, Мінфін та Держфінмоніторинг у цьому напрямі, є покращення нагляду за основними суб'єктами державного фінансового моніторингу, забезпечення ефективної координації його дій з ними та правоохоронними органами, розвитку нормативно-правового забезпечення функціонування Держфінмоніторингу відповідно до національного законодавства та розширення й удосконалення процесу електронної взаємодії із суб'єктами фінансового моніторингу за сумнівними операціями.

Розвиток нормативно-правового забезпечення функціонування системи фінансового моніторингу на сьогодні практично зупинився. Так, система збору та обробки необхідної електронної інформації не охоплює значної кількості суб'єктів первинного фінансового моніторингу, не залучає інформаційних ресурсів значної кількості державних органів – суб'єктів Єдиної державної інформаційної системи фінансового моніторингу; очікуваних результатів від контрольних функцій Держфінмоніторингу з проведення перевірок та застосування заходів впливу до суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Як наслідок, Держфінмоніторинг на сьогодні неповною мірою забезпечує статус ключового органу в системі фінансового моніторингу України щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Діяльність Держфінмоніторингу щодо запобігання легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом, має останнім часом тенденції до покращення, однак недостатньо ефективна робота правоохоронних органів за матеріалами Держфінмоніторингу не забезпечує відчутного впливу на стан справ у цій сфері.

Постійно зростаючі кількісні показники діяльності Держфінмоніторингу не відповідають фактичним кінцевим її результатам.

Протягом 2013-2014 років, незважаючи на загальне зростання кількості взятих на облік повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінмоніторингу (до 1,3 млн. повідомлень), заведених досьє (до 1,97 тис. од.) і середньої кількості підозрілих фінансових операцій в одному досьє (до 107), спостерігається невисокий рівень реалізації цих матеріалів правоохоронними органами.

Взаємодія Держфінмоніторингу з правоохоронними органами свідчить про наявність проблем, що негативно впливають на стан розгляду і розслідування кримінальних проваджень за матеріалами Держфінмоніторингу, їх направлення до судів та винесення вироків.

Так, за останні 2,5 роки до правоохоронних органів Держфінмоніторингом передано 1890 узагальнених матеріалів про фінансові операції, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів чи скоєнням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, на загальну суму 472,3 млрд гривень. За 255 узагальнених матеріалам відмовлено у порушенні кримінального провадження.

Прийняття нової редакції Кримінального процесуального кодексу України та визначення статусу узагальнених матеріалів як заяви про підозру про злочин дещо сприяло покращенню розгляду узагальнених матеріалів і позбавило правоохоронні органи можливості поспішного прийняття рішення про відмову в порушенні кримінальних проваджень за результатами розгляду узагальнених матеріалів. Однак у цьому році виявлено 15 таких фактів-відмов. Також спостерігаються факти затягування розгляду узагальнених матеріалів, розслідування порушених за ними кримінальних проваджень та передачі їх до суду.

Як наслідок, фінансовий ефект від діяльності Держфінмоніторингу, розрахований через показник вартості майна, на яке накладено арешт (8,7 млрд грн), і вартість вилученого майна (38,5 млн грн), становить всього 5 відс. від можливої легалізації (відмивання) доходів за виявленими фінансовими операціями, що мають ознаки такої легалізації.

У 2013-2015 роках Держфінмоніторинг не забезпечив належного функціонування та розвитку Єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансування тероризму, на створення

якої у 2003-2008 роках було витрачено понад 54 млн грн бюджетних коштів.

Причинами такого стану стало те, що впродовж останніх трьох років проект «Модернізація Єдиної державної інформаційної системи», який передбачає удосконалення процесу електронної взаємодії із суб'єктами фінансового моніторингу, приведення технологій обробки та аналізу інформації у відповідність із новими стандартами FATF шляхом модернізації існуючих комплексів задач центральної підсистеми Єдиної державної інформаційної системи, модернізації інформаційних ресурсів ЄІС, не було включено Урядом до Національної програми інформатизації й не забезпечено належним фінансуванням.

Держфінмоніторинг застосовував штрафні санкції до суб'єктів первинного фінансового моніторингу за порушення вимог законодавства у розмірі 10-30 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, тоді як відповідно до законодавства такі санкції становлять до 2000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Розміри штрафних санкцій, які застосовує Держфінмоніторинг, не відповідають розмірам, визначеним статтею 59 IV Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2015 «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму».

До цього часу не виконано вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо створення академії, що належить до сфери управління Держфінмоніторингу.

Не створено нормативно-правового забезпечення, що регулює функціонування академії, що належить до сфери управління Держфінмоніторингу, зокрема Мінфіном не погоджено проекту розпорядження Кабінету Міністрів України про зміну назви Навчально-методичного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванням тероризму, оскільки центр не здійснює наукових досліджень та потребує додаткового фінансування з державного бюджету.

Надається в порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута